

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Result of Learning Management by Using Pantun towards Analytical Thinking
Skill on al-Akhlaq Subject for Primary School Students, Year 5

อัมรัน มะเซ็ง* มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา และอับดุลรอแม สุหลง

Amran Maseng*, Muhammadsuhaimi Haengyama and Abdulramae Sulong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: amran.maseng2409@gmail.com

(Received: November 28, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ที่เรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ อัลอัคลาก 3) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสาระอัลอัคลากโดยใช้ปันตุน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (Paired sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลอัคลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.29/83.92 ซึ่งมีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ผลการเรียนรู้หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ปันตุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.11)

คำสำคัญ : ปันตุน, ทักษะการคิดวิเคราะห์, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the result of learning management by using Pantun towards analytical thinking skill on al-akhlaq subject. The subject selection and allocation were 25 primary school students of year 5 at Sasana Suksa School, Saiburi District, Pattani Province studying in the first semester of the academic year 2021, obtained by purposive sampling. The employed research tools were 1) learning management plan by using Pantun 2) learning achievement test on al-akhlaq subject 3) assessment form of analytical thinking skill on al-akhlaq subject 4) assessment of learners' satisfaction on al-akhlaq subject by using Pantun. The statistics used were mean, standard deviation and Paired sample t-test. The research findings showed that 1) the efficiency of the learning management plan by using Pantun towards analytical thinking skill on al-akhlaq subject for primary school students of year 5 was efficient at 80.29/83.92, which was higher than the specified criteria 80/80. 2) the learning achievement according to the learning management plan by using Pantun after learning was significantly higher than before at the 0.05 level 3) the students' analytical thinking skill according to the learning management plan using Pantun after learning were significantly higher than before at the .05 level, and the students' satisfaction with the learning management by Pantun was at a high level ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.11).

Keywords : Pantun, Analytical thinking skill, Primary school students

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศเพราะเป็นการพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืนให้กับคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการศึกษาให้กับ เด็กในระดับการศึกษาปฐมวัย และเด็กวัยประถมศึกษา เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลังที่จะเริ่มงานมีความคิดริเริ่มในการทำงานสิ่งใหม่ๆ การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะต่าง ๆ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อเจริญงอกงามของบุคคลในสังคมอีกด้วย การเรียนรู้เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามตัวชี้วัดของรายวิชา และมีทักษะการคิด คือ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (หลักสูตรอิสลามศึกษา, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548)

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมเป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ ซึ่งเป็นการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือ จุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้น ๆ แล้ว เสนอแนะสิ่งที่ดีสิ่งที่เหมาะสมนั้นอย่างยุติธรรมและสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะของการนำไปปรับแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ระบุว่า การคิดวิเคราะห์ ถือว่าเป็นพื้นฐานของการคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ผู้ที่มีทักษะการคิดวิเคราะห์จะสามารถพิจารณาไตร่ตรองแก้ปัญหาอย่างแม่นยำมีความละเอียดในการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างชำนาญ โดยการหาหลักฐานที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือข้อมูลที่นำเชื่อถือมาสนับสนุนหรือยืนยัน เพื่อพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อหรือสรุป เป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา การจำแนกแยกแยะ การเปรียบเทียบ

ข้อมูลอื่น ๆ และตรวจสอบข้อมูลอย่างชำนาญหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความถูกต้องและแม่นยำเพียงพอแก่การตัดสินใจ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

สำหรับโรงเรียนศาสนศึกษาได้มุ่งหมายที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีระบบ ตามที่หลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้อัลลอคลาก ยังไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน พบว่า จากการสอนสาระการเรียนรู้อัลลอคลากนั้นผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์น้อยมากนั้นแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อัลลอคลาก ในระดับประถมศึกษา จึงเป็นปัญหาย่างมากสำหรับครูผู้สอน ที่จะเลือกวิธีการสอนอย่างไรที่จะสามารถทำให้นักเรียนที่มีความสามารถทางการรับรู้แตกต่างกัน ให้มีความเข้าใจในเนื้อหาที่ศึกษาได้ถูกต้องตรงกัน แต่จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมาครูผู้สอน ยังคงเลือกวิธีการสอนแบบยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง จะเน้นการสอนแบบบรรยาย โดยใช้หนังสือเรียนประกอบในการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และยังขาดเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่กระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระการเรียนรู้อัลลอคลากจากง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก จึงทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงจำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้อัลลอคลากให้ดีขึ้น เพื่อที่ผู้เรียนสามารถพิจารณาไตร่ตรองแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม หากปล่อยปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นโดยไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข จะส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลามได้ (มารีนา สาแมง, อัมรัน มะแซง, 11 ตุลาคม 2564) ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น ซึ่งวิธีการสอนมีหลากหลายรูปแบบที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้ระดมสมอง และการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่หลากหลายอาทิเช่น พัทธดนย์ มหาไยธี และศิริพงษ์ เพียศิริ (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 22.65 คิดเป็นร้อยละ 75.50 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 14.87 คิดเป็นร้อยละ 74.35 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ นูฮา มาแนง (2560) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาระภาษามลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.05/84.71 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้บันได เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บันได จะเป็นวิธีการสอนที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบมากขึ้น โดยการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนและสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 119 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศาสนศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นห้องเรียนที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้วิจัย

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุสาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความพึงพอใจ

1.3 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ มารยาทการขับชียานพาหนะ และความกตัญญูทดทเวท

1.4 ระยะเวลาที่ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนุ รายวิชาอัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน ตรวจสอบคุณภาพของแผนฯ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาคัดขนิความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้อง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแผนฯ พิจารณาค่า E1/E2 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพ เทากับ 80.29/83.92 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้ได้ ผลจากการทดลองพบว่า เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนเหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามกระบวนการที่อธิบายไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้ มีบางส่วนที่ต้องแก้ไขปรับปรุง คือเรื่องการบริหารเวลาเพราะบางกิจกรรมต้องใช้เวลามากกว่าที่ควร อีกทั้งนักเรียนบางคนยังไม่มีทักษะด้านการฟังมากพอ ทำให้ไม่มีสมาธิในการฟังปณฺตนุต่าง ๆ จึงไม่สามารถที่จะคิดตามที่ได้อธิบายไว้ ต้องมีการตั้งสมาธิเรียกสติก่อนที่จะทำการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้อง สามารถนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชาอัลลอคลาค จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ข้อสอบที่ดีควรมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจ

จำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลพบว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.90 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30 - 0.60 แสดงว่าข้อสอบมีค่าความยากง่ายค่อนข้างง่ายถึงปานกลางและมีค่าอำนาจจำแนกพอใช้

2.3 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต สารการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาคุณค่าความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อแล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต ทั้ง 5 แผนตามลำดับ โดยทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแผนต่าง ๆ ก่อน เมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบระหว่างเรียนอีกครั้งเป็นแบบวัดชุดเดิม แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม แล้วนำมาตรวจและบันทึกคะแนน

3.4 ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนสาระการเรียนรู้ อัลลอคลาคโดยใช้ปณฺฑิต ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.5 นำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและสถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิตที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้ อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน E_1 และคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน E_2 แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

4.2 เปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑิต ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4.3 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปณฺฑิต ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4.4 วิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้ปณฺฑิตที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สารการเรียนรู้อัลลอคลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนทํ	E1		E2		E1 /E2	เกณฑ์ 80/80
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ		
1	598	79.73	611	81.47	79.73/81.47	ผ่านเกณฑ์
2	608	81.07	628	83.73	81.07/83.73	ผ่านเกณฑ์
3	604	80.53	633	84.40	80.53/84.40	ผ่านเกณฑ์
4	599	79.87	629	83.87	79.87/83.87	ผ่านเกณฑ์
5	602	80.27	646	86.13	80.27/86.13	ผ่านเกณฑ์
รวม	3011	80.29	3147	83.92	80.29/83.92	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร้อยละ 80.29 และมีประสิทธิภาพหลังเรียนร้อยละ 83.92 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลัง ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑน สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	25	30	24.68	4.66	8.817**	.000
ก่อนเรียน	25	30	16.00	1.65		

** มีนัยสํคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสํคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺฑน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้อัลลํคลาก สํหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ป็นตน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	25	50	48.88	1.129	15.793**	.000
ก่อนเรียน	25	50	43.40	1.118		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ข้อความคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
2	บรรยากาศในห้องเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.00	0.00	มาก
3	นักเรียนชอบเรียนรายวิชาอัลอัลลากที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน	4.52	0.51	มากที่สุด
4	การจัดการเรียนการสอนฝึกทักษะการคิดของนักเรียนมากขึ้น	3.76	0.44	มาก
5	การจัดการเรียนการสอนฝึกให้นักเรียนมั่นใจในความคิดของตัวเองกล้าที่จะแสดงความคิดของตัวเองมากขึ้น	4.68	0.75	มากที่สุด
6	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น	4.60	0.65	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
8	การจัดการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.44	0.51	มาก
9	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้น	2.52	1.00	ปานกลาง
10	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.00	0.00	มาก
โดยรวม		4.21	0.11	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นตน สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน และประเด็นที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้้อลลคาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้้อลลคาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 80.29 /83.92 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและครบทุกองค์ประกอบของแผน แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาออลลคากโดยใช้ปณฺตน มีทั้งหมด 5 แผน โดยแต่ละแผนมีองค์ประกอบ ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552) ได้นำเสนอองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่จะทำการเรียนการสอน ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ ศึกษาองค์ประกอบและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังศึกษาเกี่ยวกับปณฺตน (กลอน) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาโดยผ่านวิธีการปณฺตน (กลอน) สอดคล้องกับงานวิจัยของนาซุฮา เจ๊ะมะ (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาขามลายูเรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้ปณฺตน (กลอน) ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.69 / 84.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนสาระการเรียนรู้วิชาภาษาขามลายู โดยใช้ปณฺตน มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านวิชาภาษาขามลายู เรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้ปณฺตนของนักเรียนอิสลามศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ปณฺตน (กลอน) สาระการเรียนรู้วิชาภาษาขามลายู เรื่อง มารยาทที่ดีในอิสลามอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้้อลลคาก ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างความเข้าใจและฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างกับความรู้ใหม่และกระบวนการ เพื่อใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซัน และนิตนหยง (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้้อลลคาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูทเวที สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนสาระการเรียนรู้้อลลคาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูทเวที มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/86.41 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้้อลลคาก โดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่อง ความเมตตา และความกตัญญูทเวที หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตน สาระการเรียนรู้้อลลคาก พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากจัดการเรียนรู้โดยใช้ปณฺตนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และยังสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นจึงทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจากการทำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ปณฺตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ พะจุไทย (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H รายวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้มีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานและมีความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน และประเด็นที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตัวเองได้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.29 /83.92 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ อัลอัลลาค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น พบว่า มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นพบว่าพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1.1 ประโยชน์ต่อผู้สอน ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้น ได้สร้างตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ อัลอัลลาคต่อไป
- 1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 1.3 ผู้สอนควรพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะและความชำนาญ เพราะระยะแรกนักเรียนอาจเกิดความสับสนในการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องมีความพยายามในการเสนอแนะนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
- 1.4 ผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นไปใช้ในการสอนให้แพร่หลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นที่มีประสิทธิภาพ โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้เรื่องอื่นในระดับชั้นอื่น ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ
- 2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ป็นต้นกับการสอนอื่น ๆ เช่น แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน การสอนแบบโครงการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- _____. (2555). *หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางคหกรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร.
- นาซูฮา เจ๊ะมะ. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษามลายูเรื่องมารยาทที่ดีในอิสลาม โดยใช้บันตุน (กลอน) สำหรับนักเรียนอิสลามตอนต้นชั้นปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นูฮา มาแนง. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาระภาษามลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พัทธนัย มหาไยธี และ ศิริพงษ์ เพี้ยศิริ. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก*. บทความวิจัยคณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- สุริรัตน์ พะจุไทย. (2558). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : ภาพการพิมพ์.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- ฮาซัน และนิตินหยง. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้อัลอัคลาเกโดยใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องความเมตตาและความกตัญญูทดแทน* สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.